

Aan	Facultaire gremia en Instituten
Van	Faculteitsbestuur
Contactpersoon	Afdeling onderwijsbeleid – Ir. F.A.J.G. Jacobs
Datum	31 oktober 2022
Telefoon	+31-71-527 7661
E-mail:	onderwijsbeleid@law.leidenuniv.nl
Bespreking	Ter besluitvorming (voorgenomen besluit)
Onderwerp	Bestuursreactie Kernvisie Bachelor

1. Urgentie en visie

De Leidse juridische opleidingen zijn van goede kwaliteit. Zo blinkt de bachelor Rechtsgeleerdheid uit in de sterke oriëntatie op het positieve recht en de aandacht voor de grondslagen van het recht. Daarbij wordt dagelijks hard gewerkt om de bacheloropleidingen rechtsgeleerdheid, notarieel recht en fiscaal recht vorm te geven. Tegelijkertijd nemen de uitdagingen rap toe. De moderne arbeidsmarkt verwacht meer van ons en onze studenten. Hoge studentenaantallen maken betekenisvolle student-docent-interactie steeds moeilijker. Onze bacheloropleiding¹ heeft een laag studiesucces, ook in vergelijking met juridische bacheloropleidingen elders in Nederland. De opkomst van studenten in colleges en werkgroepen is zelden hoog en we slagen er lang niet altijd in de zelfstandigheid van studenten op een doeltreffende wijze te bevorderen en studenten te activeren. Deze ontwikkelingen laten de al hoge werkdruk voor docenten en ondersteuning verder toenemen: er zijn *meer* studenten, en dezelfde studenten komen *te vaak* terug. Studenten geven aan zich lang niet altijd gezien te voelen binnen onze grote opleidingen en missen de aansluiting van de studie bij de brede arbeidsmarkt en de maatschappelijke vraagstukken van de 21^e eeuw. De *midterm* juridische opleidingen 2022 liet treffend zien dat deze uitdagingen vragen om een integrale aanpak. In opdracht van het faculteitsbestuur heeft de Adviesgroep Kernvisie Bachelor in juli 2022 een advies uitgebracht over hoe deze integrale aanpak eruit zou moeten zien.

Het faculteitsbestuur herkent voornoemde uitdagingen en ziet deze als een bedreiging voor de kwaliteit, toekomstbestendigheid en financiering van onze juridische bacheloropleidingen. Het is doordrongen van de urgentie en het grote belang van de verdere ontwikkeling en verbetering van de bacheloropleidingen. Het heeft grote waardering voor de adviezen van de Adviesgroep Kernvisie Bachelor en schaaft zich achter de kernvisie. Het voelt zich hierin gesteund door de diverse gesprekken die het in de maanden augustus en september met de wetenschappelijke directeuren, de instituten, het onderwijsbestuur, studenten en verschillende medewerkers heeft gevoerd. Tegelijkertijd realiseert het faculteitsbestuur zich goed dat het uitrollen van de maatregelen veel van de organisatie gaat vragen en dat zorgvuldigheid geboden is. Bepaalde maatregelen moeten nog worden uitgewerkt, doorgerekend en/of bekeken in het licht van de doelstellingen van de kernvisie. Het faculteitsbestuur realiseert zich ook dat de *studiecultuur* binnen onze faculteit zal moeten veranderen. Rechten studeren in Leiden mag niet langer vrijblijvend zijn en moet een

---

¹ In deze bestuursreactie wordt doorgaans gesproken over de bacheloropleiding. Hieronder worden, voor zover niet uitdrukkelijk anders vermeld, rechtsgeleerdheid, fiscaal recht en notarieel recht verstaan.

uitdagende en vooruitstrevende ervaring voor studenten opleveren die de basis legt voor de masteropleiding en uiteindelijk voor een mooie, zinvolle professionele loopbaan, in de praktijk of wetenschap, in binnen- of buitenland.

Het faculteitsbestuur zet in op een implementatietraject van maximaal drie jaar, waarin gefaseerd maatregelen worden ingevoerd, en waarbij het een hiertoe in te stellen *Taskforce Kernvisie Bachelor* opdracht geeft om uitvoering te geven aan de voorgestelde maatregelen met ingang van medio november 2022. Studenten worden uitdrukkelijk uitgenodigd om in dit proces te participeren. Daarnaast maakt het faculteitsbestuur financiële middelen vrij om het implementatietraject te begeleiden (projectleiding) en betrokken docenten en andere betrokkenen (stafdiensten, secretariaten en leidinggevend) te ondersteunen. Deze begeleiding en ondersteuning zal zo dicht mogelijk bij de werkvloer worden georganiseerd. Het faculteitsbestuur wil ondertussen sterk inzetten op het doorontwikkelen van de stafdienst Cleveringa, met inbegrip van de Learning & Teaching Community (LTC), studie- en loopbaanadvies en ICT, het stroomlijnen van cruciale werkprocessen, waaronder de organisatie van tentamens, en het optimaliseren van (blended) onderwijs-, studie- en toetsfaciliteiten.

2. Kernvisie en pakket van maatregelen – profiel

Met de kernvisie en het pakket aan maatregelen beoogt het faculteitsbestuur de bacheloropleidingen toekomstbestendig te maken en studenten beter voor te bereiden op de strengere eisen die de Nederlandse en internationale arbeidsmarkt aan hen stelt. Leidse rechtenstudenten moeten op topniveau kunnen meedoen, of dit nu is in de advocatuur, de rechterlijke macht, het bedrijfsleven, de overheid, het maatschappelijk middenveld of de wetenschap. Het faculteitsbestuur onderschrijft de kernwaarden van de kernvisie, te weten: interdisciplinair, breed, verbindend, actief, samenhangend, omgevingsbewust en resultaatgericht. De kernvisie laat het onderwijsaanbod meer aansluiten bij de interesses van studenten en bij de maatschappelijke vraagstukken van de 21^e eeuw. Dit zou de opleidingen interessanter, boeiender en uitdagender maken voor studenten maar ook voor docenten.

Een gevarieerd en samenhangend curriculum is essentieel. Het niveau van de hele bachelor moet omhoog worden gebracht voor een betere aansluiting op de masteropleidingen. Het studieprogramma en de toetsing zetten daarom over de hele breedte in op een hoger analytisch en academisch niveau: reflectie wordt belangrijker, naast grondige, feitelijke kennis over het recht. Ook wordt naast het monodisciplinaire onderwijs, interdisciplinair onderwijs belangrijker: kennismaken met de theorie, methoden en vaardigheden van andere disciplines en vaardigheden vergroot het inzicht in de eigen juridische discipline, en wordt toegewerkt naar 30 EC keuzeruimte in het vijfde semester. Zo krijgen studenten meer ruimte om hun studie te verbreden en te verdiepen, bijvoorbeeld via minoren, of een buitenlandverblijf in te passen zonder studievertraging op te lopen. Een nieuw afstudeervak in het laatste semester van de bachelor moet studenten in de gelegenheid stellen om datgene wat zij hebben geleerd tijdens de studie, qua inhoudelijke kennis en qua vaardigheden, te laten zien door middel van een schriftelijke en mondelinge eindopdracht.

Naast dit alles wordt studeren binnen onze faculteit minder vrijblijvend. Onder meer wordt de selecterende werking van de propedeuse versterkt en de werkwijze ten aanzien van herkansingen aangepast. Ook wordt ingezet op verplichte matching waarmee aanstaande studenten zich beter een beeld kunnen vormen van de rechtenstudie in Leiden en daarmee beter beslagen ten ijs kunnen komen. Het *profiel* van de juridische bacheloropleidingen in Leiden dat tijdens de voorlichting en de matching wordt gehanteerd, vloeit voort uit de kernvisie en de eerdergenoemde kernwaarden: interdisciplinair, breed, verbindend, actief, samenhangend, omgevingsbewust en resultaatgericht. Het faculteitsbestuur benadrukt hierbij dat het van groot belang is dat studenten die in Leiden hun bacheloropleiding afgerond hebben, goed kunnen doorstromen naar de master.

Het faculteitsbestuur ziet in de voorstellen van de adviesgroep een samenhangend pakket aan maatregelen voor waarmee de kernvisie kan worden gerealiseerd. Deze maatregelen vinden steun in wetenschappelijke/empirische inzichten, eigen onderzoek en ervaringen bij andere faculteiten. Voor een uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar de bijlagen.

3. Commitment en impact

Het faculteitsbestuur verbindt zich met volle overtuiging en commitment aan de kernvisie. Daarbij is het zich er ten volle van bewust dat deze kernvisie veel van onze organisatie en van alle collega's zal vragen. Uitvoering geven aan de kernvisie vergt discipline, daadkracht en moed van de gehele organisatie. Er zullen maatregelen genomen worden die soms radicaal afwijken van bestaande paden en patronen.

Het faculteitsbestuur stelt daarbij een aantal zaken voorop: bij de uitvoering van deze visie worden de financiële implicaties meegenomen in de (meerjaren)begroting en worden medewerkers ondersteund. De besluitvorming hieromtrent gebeurt in nauw overleg met de wetenschappelijk directeuren en de facultaire gremia en op zorgvuldige en transparante wijze. Daarnaast is er oog voor de impact van de plannen op studenten, waarbij specifieke aandacht uitgaat naar het welbevinden van studenten en de diversiteit van onze studentenpopulatie en ons inclusieve studieklimaat.

Met de kernvisie wordt expliciet bijgedragen aan de realisering van de universitaire onderwijsvisie uit het universitaire Strategisch Plan 2022-2027, onder meer door meer ruimte te maken voor interdisciplinariteit, in te zetten op toekomstgericht en activerend onderwijs en arbeidsmarktvoorbereiding, en werkdruk te verlichten. Ook ziet het faculteitsbestuur de meerwaarde van de kernvisie bacheloropleidingen voor onze criminologische bacheloropleiding en onze masteropleidingen. Het zal ook graag met deze opleidingen in gesprek gaan over hoe de kernvisie met deze opleidingen kan worden verbonden en hoe zij de implementatie van de kernvisie helpen bevorderen.

4. Besluitvorming & vervolgfase

Het faculteitsbestuur voorziet bespreking van deze bestuursreactie en het voorgenomen besluit tot het omarmen van de kernvisie bacheloropleidingen en het voorgestelde pakket aan maatregelen als volgt.

1 november 2022: bespreking bestuursreactie met de wetenschappelijk directeuren;
2 november 2022: bespreking bestuursreactie met onderwijsbestuur;
7 november 2022: bespreking bestuursreactie met de faculteitsraad;
7 november 2022: bespreking bestuursreactie met de gezamenlijke opleidingscommissie;
15 november 2022: definitief besluit bestuursreactie faculteitsbestuur + opdrachtverlening taskforce.

Van belang is te benadrukken dat de besluitvorming samenhangt en parallel loopt met de besluitvorming ten aanzien van de facultaire meerjarenbegroting vanaf 2023 en met de besteding van de kwaliteitsmiddelen als onderdeel daarvan.